

Výroční zpráva Muzea města Brna za rok 2006

Muzeum města Brna je odbornou institucí, jejíž společenským posláním je shromažďovat, trvale uchovávat, odborně spravovat, vědecky vyhodnocovat a veřejnosti zpřístupňovat muzejní sbírky, které dokládají historický, stavební a umělecký vývoj města Brna případně Moravy. Součástí tohoto poslání je vědeckými metodami zejména v historických disciplínách zkoumat prostředí, ze kterého jsou sbírkové předměty jako autentické doklady vývoje společnosti získávány a poskytovat služby pro informační, výchovné, vzdělávací, studijní a vědecké účely v souladu se zákonem o ochraně sbírek muzejní povahy. Muzeum města Brna svou péčí o kulturní dědictví v podobě muzejních sbírek i nejvýznamnějších nemovitých kulturních památek, které má svěřeny do správy (NKP hrad a pevnost Špilberk, NKP vila Tugendhat), významně přispívá k rozvoji kulturního života města Brna.

Na podporu tohoto společenského poslání a všech činností Muzea města Brna byla jeho příznivci založena **Společnost přátel Muzea města Brna, o.s.**, která sdružuje zájemce o archeologii, historii, architekturu a výtvarné umění. Smyslem existence Společnosti (zaregistrované Ministerstvem vnitra ČR dne 10.11.) je koordinovat vlastní činnost s aktivitami muzea pořádáním besed, exkurzí a jiných vzdělávacích, prezentačních a kulturních akcí, navazovat kontakty s obdobnými sdruženími v ČR i v zahraničí, podporovat badatelskou činnost a prezentovat její výsledky formou výstav, publikací, katalogů, atd., podporovat akviziční činnost a restaurování sbírkových předmětů muzea a získávat i vytvářet vlastní zdroje pro finanční a materiální zabezpečení uvedených činností.

Naplnování výše uvedeného společenského poslání muzea, jemuž odpovídá účel zřizování příspěvkové organizace Muzeum města Brna, probíhá ve třech základních složkách muzejní odborné činnosti v oblasti sbírkotvorné, tezaurační a prezentační. V nich spočívalo hlavní těžiště práce muzea i v roce 2006.

1. Oblast sbírkotvorná v sobě zahrnovala výzkumné aktivity v jednotlivých historických disciplínách reprezentovaných odbornými pracovišti Muzea města Brna.

Archeologické pracoviště se postupně zapojovalo do systému archeologické památkové péče na území města Brna a prohlubovalo spolupráci s ostatními organizacemi oprávněnými k archeologickým výzkumům. To je, spolu s postupným budováním pracoviště záchranných archeologických výzkumů, základním předpokladem pro rozvoj terénní výzkumné činnosti, jejíž první aktivity se v závěru roku realizovaly na akci vyvolané pokračující II. etapou rekonstrukce hradu Špilberku, a realizace dalších, jejichž investorem je rovněž statutární město Brno, byla smluvně zajištěna pro počátek následujícího období. Vedle toho pokračovalo zpra-

cování a vyhodnocování nálezových souborů z předchozích starších výzkumů, jakými byly Starobrněnský klášter a lucemburské hrobky. Přírůstky do sbírek z výzkumné činnosti na poli záchranných archeologických výzkumů ostatních archeologických vědeckovýzkumných organizací působících v regionu ve sledovaném období získávány nebyly pro setrvávající legislativní a majetkoprávní bariéry.

Pracoviště historie provádělo sondáž archivních materiálů souvisejících s Hnutím Mladá Itálie, zahájilo heuristiku k tématu Francouzi v Brně se zaměřením k osobnostem, které pobývaly v Brně a ovlivnily jeho kulturně společenský život, pokračovalo ve studiu materiálu vztahujícímu se k tématu připravovaného výstavního projektu s pracovním názvem „Barokní Brno“, k osobnosti J. Kamela a k dějinám Brna v 17. století. Probíhal i výzkum k dílčím tématům brněnského předměstí Líšně a pokračoval dlouhodobý výzkum problematiky prvního a druhého odboje v návaznosti na dokumentaci pamětních desek. Součástí aktivit pracoviště v této oblasti bylo i studium sbírek v jednotlivých sbírkových kolekcích související s jejich odborným zpracováváním (textil, církevní a cechovní památky, zbraně, domácnost, sbírka fotoarchivu).

Stěžejním výzkumným tématem uměnovědného pracoviště byl projekt „Jiří Kroha (1893-1974) - architekt, malíř, designér, teoretik – v proměnách umění 20. století“, jenž v sobě zahrnuje sérii aktivit mapujících bohaté a rozmanité celoživotní dílo jednoho z nejvýznamnějších českých umělců 20. století. Toto dílo je reprezentováno nejen různými médii, ale také slohovými proměnami první poloviny 20. století. Hlavním cílem projektu je představit tvorbu tohoto významného autora širší evropské veřejnosti prostřednictvím spolupráce odborníků z různých evropských zemí a Spojených států, kteří spojí své badatelské úsilí, aby je nově zhodnotili. V rámci přípravy tohoto projektu, jehož realizace je plánována na počátek roku 2007, a který byl podpořen z programu EU CULTURE 2000, probíhal výzkum a zpracování umělcovy pozůstalosti jak ve sbírkách muzea, tak i v rodinném archivu a úzká spolupráce s mezinárodním autorským týmem, který pracoval na přípravě reprezentativní odborné monografie. Heuristikou ve sbírkovém fondu muzea a archivním výzkumem v Archivu města Brna i v Moravském zemském archivu byla zahájena příprava výstavy „Barokní Brno“, plánovaná na 2. pololetí roku 2008.

Pracoviště dějin architektury a urbanismu rozvinulo v uplynulém období svoji výzkumnou činnost v rámci společenství grantového projektu AV ČR pro období let 2006-2008 „Architekt František Kalivoda“ – zpracovávání architektonického, interiérového, typografického, publikačního, vydavatelského a výstavnického díla, pokračovalo v práci na řešení vědeckovýzkumného úkolu „Architekt Jan Vaněk“ zaměřeného na meziválečnou interiérovou

tvorbu brněnských nábytkových firem se zvláštním zřetelem k této osobnosti, podílelo se výzkumem architektonického díla v letech 1928 – 1936, užitého umění a designu na projektu „Jiří Kroha, architekt, malíř, designér, teoretik v proměnách umění 20. století“ a věnovalo se výzkumu brněnské meziválečné architektury se zaměřením na nájemné domy 20. a 30. let a na brněnské kavárny meziválečného období v souvislosti s přípravou výstavy a katalogu a nadále pokračovalo ve studiu archivních materiálů včetně dokumentace nálezů v rámci zpracovávání stavebně-historického vývoje NKP hrad Špilberk.

Samostatné pracoviště vila Tugendhat pokračovalo ve výzkumu a zhodnocení vilové architektury Masarykovy čtvrtě a Černých Polí svou spoluúčasti na řešení grantového úkolu zaměřeného na systematickou dokumentaci, vědecké zhodnocení a metodiku památkové ochrany stavebního fondu 20. století, jehož řešitelem je Národní památkový ústav – územní odborné pracoviště Ostrava. V omezené míře postupovalo shromažďování veškerých dostupných našich a zahraničních archivních materiálů i publikací a excerpce domácí i zahraniční odborné literatury k rodině a vile Tugendhat, k rodině a vile Löw-Beerů a k architektovi L. Miesovi van der Rohe, které souviselo s budováním studijního a dokumentačního centra jako základu budoucího informačního, studijního a dokumentačního centra moderní brněnské architektury při NKP vila Tugendhat po její památkové obnově.

Všechna odborná pracoviště muzea se v různém rozsahu nadále podílela na dalším rozvoji internetové encyklopedie dějin Brna doplňováním historických dat a fotodokumentace čerpaných z archivního výzkumu do všech stávajících sekcí. Archeologické pracoviště navíc spolupracovalo na vytváření nového modulu archeologické lokality v Brně. V rámci sbírkotvorné činnosti se i nadále projevovaly dopady nedostatku finančních zdrojů v rozpočtu muzea, které znamenaly prakticky zastavení akvizic do sbírek. To především znamená dále se prohlubující palčivý deficit v dokumentaci současného výtvarného umění, jehož řešením rozhodně nemůže být jednorázová akvizice několika výtvarných děl vybraných z nerealizovaných nákupů v předchozích letech i aktuálně v ateliérech brněnských umělců pro potřeby Kanceláře primátora. Tento stav ale negativně ovlivňuje možnosti rozrůstání sbírky starého umění, sbírek historických, pro které se podařilo zakoupit kolekci módních doplňků z období I. republiky, i sbírky, nábytku a dokumentace vývoje architektury a urbanismu. Z přírůstků do sbírek, realizovaných formou sběru či darů je možno uvést obohacení fondů textilu a módních doplňků v historických sbírkách, zisk konvolutů plánové, fotografické a písemné dokumentace celoživotního díla ing. arch. Karla Volavého a díla arch. Františka Uličného do fondu brněnských architektonických osobností, a příborníku a sekretáře z 30. let minulého století, navrženého arch. Oskarem Pořískou, pro sbírku nábytku. Do téhož sbírkového

fondy byly rovněž deponovány soubory nábytku realizované podle návrhů arch. J. E. Kouly, arch. J. Vaňka a arch. B. Turečka včetně unikátní kompletní archivní dokumentace, s příslibem jejich darování v případě, že muzeum nebude mít do roku 2008 finanční prostředky na jejich nákup. Totéž se týká i souboru koberců z produkce UP závodů v Brně zhotovených podle návrhu arch. J. Halabaly. Do sbírkového fondu autentických či identických zařizovacích předmětů vily Tugendhat byla vedle řady drobnějších prvků získána koupelnová vana, která byla zakoupena z finančních prostředků Nadačního fondu vily Tugendhat.

2. Oblast tezaurační v sobě zahrnovala standardní činnosti, jejichž těžiště spočívalo v evidenci přírůstků do sbírek v I. i II. stupni evidence, v pokračování postupného převodu sbírkové evidence do počítačových databází v programu DEMUS, v pravidelné aktualizaci dat muzejních „podsbírek“ v Centrální evidenci sbírek vedené Ministerstvem kultury ČR. S výjimkou pracoviště dějin architektury a urbanismu proběhly plánované periodické inventarizace vybraných částí jednotlivých „podsbírek“. S cílem zlepšení uložení některých kolekcí se realizovaly některé dílčí přesuny sbírek v rámci stávajících depozitářů.

Zásadní řešení problémů s uložením sbírek lze však očekávat až s novými depozitáři. Muzeum proto sledovalo stavební práce na objektu jihozápadního bastionu v rámci II. etapy rekonstrukce hradu Špilberku, jehož dokončení je stanoveno na říjen roku 2007, kam se v dalším období, po optimalizaci klimatických podmínek v novostavbě, přemístí sbírky umělecké a nábytku, dlouhodobě provizorně uložené v jižním křídle hradu Špilberku. Za účelem získání dalších depozitárních prostor muzeum pokračovalo v jednání se zřizovatelem a s vedením Technického muzea v Brně o převodu jednoho z objektů bývalých kasáren v Řečkovících, u něhož byl v závěru roku dořešen problém restitučních nároků váznoucích na pozemcích pod uvedenou stavbou. Po jeho převodu do majetku města Brna a následné rekonstrukci je do tohoto objektu plánováno naléhavě nutné přemístění archeologických sbírek, sbírky lapidária a části sbírky nábytku zejména z nouzových prostor v pronajatém objektu v Žabovřeskách i z dalších nevyhovujících prostor hradu Špilberku.

V rámci péče o stav sbírek probíhalo pravidelné sledování mikroklimatických podmínek v depozitářích. Na restaurátorsko konzervátorském pracovišti bylo provedeno více než sto konzervátorských a restaurátorských zásahů na vybraných sbírkových předmětech z historických, uměleckých a archeologických sbírek včetně sbírek pracoviště dějin architektury a urbanismu. Definitivně byla unikátním technologickým postupem dokončena konzervace dřevěného roubení středověké studny objevené na nám. Svobody. Dodavatelsky bylo zadáno restaurování několika sbírkových předmětů z historických sbírek (fondy cechovních

památek a vývěsních štítů) a obrazů, kreseb a koláží J. Krohy (v návaznosti na připravovanou výstavu autora), Mimo plán byl proveden výběr a zadáno k restaurování 10 obrazů brněnských starostů a brněnských významných osobností z 19. a 1. poloviny 20. století pro jejich dlouhodobé vystavení v reprezentačních prostorách Magistrátu města Brna na Nové radnici.

Nadále pokračoval postupný přenos (digitalizace) některých sbírek ikonografické povahy (obrazový fond starého umění, sbírka grafiky a kresby, plánová a fotografická dokumentace architektury) na CD disk, který usnadní jejich badatelské využívání a vyloučí nežádoucí manipulaci s originály sbírkových předmětů.

3. Oblast prezentační činnosti muzea reagovala svými výstavními akcemi na některá významná výročí uplynulého roku, na výsledky jeho výzkumných aktivit a přinesla několik výstav moderního i současného výtvarného umění. Ve většině šlo o výstavy z vlastních muzejních sbírek.

Za stěžejní výstavu lze považovat titul „Sága moravských Přemyslovců“ k 700. výročí násilné smrti českého krále Václava III., posledního příslušníka nejstarší panovnické dynastie domácího původu, rodu Přemyslovců. Výstava ve zkratce provedla návštěvníka chronologií období od přelomu 10. a 11. století, kdy byla Morava trvale za vlády knížete Oldřicha připojena k Čechám, přes její rozdělení na údíly, do kterých byli dosazeni členové přemyslovského rodu v polovině 11. století a vyvrcholila zmíněnou historickou událostí na počátku 14. století. V tématických okruzích – „zastaveních“ podrobněji přiblížila konkrétní aspekty života tehdejší společnosti i každodenního života. Při prezentaci tématu byly využity dostupné sbírkové předměty z moravských muzeí historické a archeologické povahy. Mezi exponáty byly reprezentativní ukázky umělecké tvorby a památek písemné – listinné i knižní povahy, uměleckořemeslných předmětů, zbraní, i předmětů běžné denní potřeby. Uvedenou výstavu Muzeum města Brna připravilo společně s Vlastivědným muzeem v Olomouci, kde také měla svoji premiéru. K výstavě byla vydána publikace obsahující stati předních moravských odborníků – archeologů, historiků a historiků umění – a současně také výběrový katalog nejvýznamnějších exponátů. Vlastivědné muzeum v Olomouci uspořádalo výstavu v prostorách tzv. přemyslovského paláce, které byly svými dochovanými architektonickými detaily samy o sobě jedním z exponátů výstavy a trvala zde od 2. dubna do výročního dne olomoucké vraždy, do 6. srpna. V Brně byla pod záštitou primátora statutárního města Brna Richarda Svobody a hejtmana Jihomoravského kraje Stanislava Juránka zahájena dne 14. září. Slavnostní vernisáž na hradě Špilberku proběhla za účasti primátorů statutárních měst České republiky, dlících tou dobou v Brně na společném setkání. Také zde poskytly prostory rekonstruované královské kaple ve

východním křídle hradu části výstavy adekvátní a svým způsobem autentické prostory. K výstavě byl připraven bohatý doprovodný program: cyklus odborných přednášek, komentované prohlídky pro veřejnost, dětský „Přemyslovský den“ se soutěží „Cesta za rytířskými ostruhami“ a Svatomartinský turnaj v hraní stolní hry Mlýn. Realizovalo se také pořízení propagačních předmětů a suvenýrů, jako např. stolní hra „Putování rytíře Svatobora“, trička s potiskem motivů se Zábrdovického evangeliáře, papírová skládačka a tiskovina „Přemyslovské svitky“ v podobě novin, v nichž byly formou novinových článků zpracovány vybrané historické události a současně obsahovaly popisky k vystaveným exponátům. Kromě propagační kampaně ve sdělovacích prostředcích, jíž dominovalo vysílání reklamního spotu ve vysílání brněnského studia České televize, hlavního mediálního partnera výstavy, se výstava prezentovala také na veletrhu cestovního ruchu Regiontour 2006, na Pražské muzejní noci v Národním muzeu a na slavnostní prezentaci pamětní mince k 700. výročí zavraždění krále Václava III. v České národní bance v Praze. Výstava „Sága moravských Přemyslovců“ a doprovodná publikace byly přihlášeny do Národní soutěže muzeí „Gloria Musaealis“. Do konce sledovaného období ji navštívilo na 13 500 osob, což spolu s počtem návštěvníků olomoucké verze výstavy, jichž bylo na 16 tisíc, z ní činí jeden z největších výstavních projektů loňské sezóny na Moravě. Byla současně prakticky jediným počinem, který veřejnosti připomínal toto významné výročí našich dějin.

V rámci týdne židovské kultury, pořádané v Brně u příležitosti 100. výročí Židovského muzea v Praze, na němž se také podílelo Národní divadlo v Brně, Centrum experimentálního divadla a řada dalších brněnských kulturních institucí, uspořádalo muzeum výstavu uměleckých fotografií Pedro Rotha, argentinského umělce židovského původu, zachycující současnost židovské komunity v jeho zemi. Tato akce se uskutečnila ve spolupráci s velvyslanectvím Argentinské republiky v Praze.

Retrospektivu díla Otakara Kubína (1883–1969), jednoho z významných představitelů české moderny z počátku 20. století, představila návštěvníkům Špilberku výstava „Od kubismu k romantismu“, připravená Severočeskou galerií v Litoměřicích z jejich sbírek. Měli možnost vidět tvorbu malíře, který žil od roku 1912 v Paříži, ovlivněnou jak francouzským impresionismem tak kubismem.

Současnému výtvarnému umění byla ve výstavním plánu Muzea města Brna věnována výstava k životnímu jubileu brněnské výtvarnice Zdeny Höhmové, výstava z tvorby členů brněnského sdružení TT klub i výstava plastik předního českého výtvarníka v oboru autorského skla Jana Exnara, nazvaná „Reflexe“. Ve spolupráci s Fakultou výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně se uskutečnil se pro muzeum neobvyklý projekt „Beton“, jenž byl

realizací objektů a soch z betonu studentů ateliéru Socha II prof. Jana Ambrůze. Neobvyklý proto, že za výstavní prostory byl zvolen pro jarní a letní období celý areál exteriéru hradu a parku Špilberk..

V pokračování cyklu tradičních vánočních výstav výtvarné tvorby pro děti, muzeum tentokrát poprvé prezentovalo již uzavřené dílo. Výstava knižních ilustrací Radka Pilaře přivedla na Špilberk postavičku oblíbeného loupežníka Rumcajse s jeho Mankou a Cipískem, připomněla televizního Večerníčka a další rozměrnou umělcovu ilustrátorskou tvorbu.

Mimo vlastní výstavní prostory se Muzeum města Brna podílelo na výstavě „Architekt Jindřich Kumpošt“, která se uskutečnila ve spolupráci se spolkem Obecní dům Brno v brněnské Galerii architektury, uspořádalo ve spolupráci s Městským úřadem v Bystřici pod Hostýnem v prostorách tamního zámku výstavu „Architekt Bohuslav Fuchs“, v Krajské galerii výtvarného umění ve Zlíně reprízovalo výstavu „Architekt Josef Polášek, 1899-1946“ a s touto institucí také spolupracovalo na realizaci výstavy „Architekt František Lýdie Gahura. Projekty, realizace a sochařské dílo“.

K činností tohoto typu je možno rovněž přiřadit dlouhodobé vystavení 8 portrétů brněnských starostů (Christian d'Elvert, Karl van der Strass, August Wieser, Ferdinand Schnitzler, Karel Vaněk, Bedřich Macků, Karel Tomeš, Rudolf Spazier) a 3 dalších významných brněnských osobností (Heinrich Gomperz, Rudolf M. Rohrer, Gustav von Schoeller), doplněných dvěma brněnskými vedutami (od Jánuše Kubíčka a Vladimíra Jablonského), v reprezentačních prostorách Magistrátu města Brna na Nové radnici.

Stejně jako v loňském roce se uskutečnila jako doprovodná akce k Mezinárodnímu hudebnímu festivalu Špilberk 2006, konanému v rámci programů Brněnského kulturního léta na hradě Špilberku, výstava „Výtvarníci k VII. mezinárodnímu hudebnímu festivalu 2006 (kresby, grafika, plastika)“.

Nedílnou součástí prezentačních aktivit Muzea města Brna jsou jeho stálé expozice na hradě Špilberku a v Měnínské bráně. Systém stálých expozic muzea na Špilberku věnovaných jeho pohnuté historii doplnila, po krátkodobé výstavě v roce 2005, trvalá instalace fotomontáží Johna Heartfielda, vzniklých ještě před vypuknutím druhé světové války, které citlivým, účinným a neurážejícím pohledem Němce – antifašisty zobrazují historii vzniku nacismu a ukazují, čeho byla tato totalitní ideologie schopna a co předcházelo válce. Tato nová prezentace opět po létech vrátila Heartfieldovo dílo, které po válce umělec osobně vybral do prostor bývalé hradní barokní kaple znesvěcené v první polovině 40. let minulého století úpravami v nacistickou svatyni, návštěvníkům Špilberku. Pod názvem „Žalář dotekem“ proběhla ve stálé expozici „Žalář národů“, v jedné z původních věžeňských cel, instalace haptické cely.

Jako součást prohlídkové trasy je určena především pro nevidomé návštěvníky, jimž zprostředkovává způsob věznění na Špilberku ve 30. letech 19. století. Oproti uvedeným rozšířením expozic na hradě byla v závěru první poloviny roku uzavřena stálá expozice „Brána času“ v Měnínské bráně. Toto rozhodnutí bylo vyvoláno stále klesající návštěvností, která signalizovala, že i přes nedávnou reinstalaci a aktualizaci této expozice, není prezentace výsledků archeologických výzkumů v historickém jádru Brna dostatečně atraktivním tématem a že je nutno hledat pro výstavní prostory Měnínské brány jiný program, který lépe využíval „předsunutou“ polohu Muzea města Brna v samém centru města. Vedle uvažovaného navrácení Měnínské brány krátkodobým výstavám ucelených sbírkových kolekcí muzea, výtvarného umění současných brněnských výtvarníků a „osvědčených“ výstavních titulů přebíraných z jiných institucí, přišla z prostředí mimo muzeum idea stálé expozice „Brána jihomoravského vinařství“. Na rozpracování tohoto námětu muzeum spolupracovalo a doplnilo jej o téma historie vinařství a vína v Brně. Na realizaci uvedené expozice se stále pracuje. K prezentačním aktivitám muzea dále patří i návštěvnický provoz v NKP vila Tugendhat a v NKP Špilberk v celém jeho areálu včetně kasemat, barokní lékárny, lapidária a rozhledny.

K tradičním prezentačním aktivitám muzea patřily také programy dětské archeologické dílny v Měnínské bráně a programy k výstavám na Špilberku v jeho Dětské dílně včetně přípravy a realizace pracovních sešitů. Také v tomto smyslu byla dominantní výstava „Sága moravských Přemyslovců“. Pravidelně se uskutečňovaly rovněž edukativní programy k expozicím a všem výstavám výtvarného umění. Prohloubil se systém pravidelných nabídek těchto programů školám. Ve spolupráci s Centrem volného času Lužánky se muzeum opět v měsíci květnu aktivně účastnilo akce Bambiriáda 2006.

I když hlavním úkolem samostatného pracoviště vila Tugendhat v rámci jeho prezentační činnosti je standardní návštěvnický provoz, byl ve studijním a dokumentačním centru vily Tugendhat. od začátku července zahájen provoz prozatímní „badatelný“ pro omezený počet badatelů. Na základě předchozí domluvy bylo centrum využíváno zejména studenty tuzemských i zahraničních středních a vysokých škol.

Po mimořádném úspěchu prvního ročníku Brněnské muzejní noci se muzeum samozřejmě i v uplynulém roce opět zapojilo do tohoto projektu, pořádaného v rámci celostátního Festivalu muzejních nocí. V Brně proběhla 19. května jako součást programu festivalu „Brno město uprostřed Evropy“ a Muzeum města Brna na ni, podobně jako všechna ostatní brněnská muzea a galerie, připravilo vedle nočních prohlídek svých expozic a výstav na Špilberku a v Měnínské bráně ve spolupráci se Skupinou historického šermu REX a Centrem volného

času Lužánky svůj vlastní bohatý program, který se i tentokrát setkal s obrovským zájmem veřejnosti.

V letní sezóně se na Špilberku opakovaně oživily prohlídky hradu vystoupeními Skupiny historického šermu REX a dalších podobných souborů na Letní scéně. V této souvislosti je nutno uvést také společenské a kulturní akce festivalu „Brno město uprostřed Evropy“, Špilberských hradních slavností a Brněnského kulturního léta, na nichž se muzeum jako spolupořadatel vedle hlavních pořadatelů (reklamní agentura SNIP & co., Brněnské kulturní centrum, Filharmonie Brno a agentura Amneris) již tradičně významně organizačně podílelo.

Na veletrhu cestovního ruchu Regiontour 2006 v Brně počátkem ledna se muzeum propagovalo na stánku Asociace muzeí a galerií ČR jako reprezentant jihomoravských muzeí. Využilo rovněž možnosti propagovat se v rámci Pražské muzejní noci v Národním muzeu v Praze. Významnou podporu propagace muzea představoval zdroj získaný z programu SROP, kterého bylo využito k výrobě televizního spotu pro výstavu „Sága moravských Přemyslovců“, k realizaci dalších velkoplošných billboardů umístěných se souhlasem odboru správy budov MMB na objektech krytů CO na ulici Husově a k pořízení elektronického informačního kiosku v hlavní pokladně na Špilberku, v jehož obsahu bylo využito nových webových stránek muzea, rovněž podpořených z uvedeného zdroje.

Kromě publikování výsledků výzkumné a odborné práce jednotlivých odborných pracovníků muzea v odborném i běžném tisku, se muzeu nedařilo dosáhnout významnějších výsledků v jeho publikační a ediční činnosti. Zejména se to týká snahy po obnovení vydávání vlastního odborného periodika „Forum Brunense“, které sice bylo obsahově i redakčně připraveno, avšak na jeho výrobu se nepodařilo zajistit finanční zdroje mimo rozpočet muzea. Tento úkol před ním stojí i v nadcházejícím období. Totéž je nutno uvést i u dalšího plánovaného titulu – brožury „Špilberk ve starých pohlednicích“. Jediným významným počinem v této oblasti, kde jinak zůstalo pouze u aktualizace a doplňování propagačních materiálů o muzeu a jeho expozicích i aktuálních výstavách, bylo vydání již uvedené publikace k výstavě „Sága moravských Přemyslovců“.

Vedle těchto vlastních edičních plánů muzeum úzce spolupracovalo s jinými subjekty na vydání publikací o moravských Lucemburcích, „Slavné brněnské vily“ a „Jindřich Kumpošt, 1891–1968“.

Mimo účasti odborných pracovníků muzea na celé řadě odborných konferencí a seminářů, je nutno na tomto místě vyzdvihnout uskutečnění mezinárodní odborné konference „Materialita povrchových ploch klasické moderny“, na kterém se velmi významně muzeum podílelo svým Samostatným pracovištěm vila Tugendhat, a to zejména v oblasti organizační a reali-

začnít, i když se přirozeně nevzdalo ani svého odborného vystoupení. Dalšími partnery mu byli Fakulta restaurování v Hildesheimu (SRN), Fakulta architektury Vysokého učení technického v Brně, Veletrhy Brno a.s. a DOCOMOMO Czech. Konference proběhla na brněnském výstavišti ve dnech 26.-29.4. za účasti špičkových světových specialistů v oboru restaurování památek moderní architektury.

V rámci všech jeho prezentačních aktivit navštívilo Muzeum města Brna v roce 2006 celkem 131.066 návštěvníků (rozbor návštěvnosti v příloze). Ve srovnání s předchozím rokem, kdy muzeem prošlo 125.313 návštěvníků, jde o mírný vzestup (o 5.753 osob).

Mezi návštěvníky byla jako každoročně i řada prominentních osobností a diplomatických zástupců, mezi jinými:

- zástupci partnerských měst města Brna na Regiontours 2006 (Rakousko, Německo)
- Steffan Bruendel, ředitel Nadace Hertie (Německo)
- Dr. Tomas Danzel, územní konzervátor Stuttgart, Weissenhof Siedlung (Německo)
- JUDr. Pavel Rychetský s dalšími zástupci Ústavního soudu ČR honorární konzul Monaka pan Jean Francois Brych
- velvyslanec Lucemburského velkovévodství pan Piere Louis Lorenz
- generální ředitelé pro kulturu Ministerstev zahraničních vztahů Evropské Unie (EU)
- zastupitelé partnerského města Lipska (Německo)
- generální konzul Ruské federace v Brně pan Victor Ivanovič Sibilev
- arch. Gerhrude van Damme (Nizozemí)
- arch. Kees Geevers (Nizozemí)
- arch. Nuray Ozaslan (Turecko)
- starostové 36 obcí dolnorakouského okresu Mistelbach (Rakousko)
- zástupci Diakonisches Werk Leipzig (Německo)
- zástupci Regionálního výboru Evropského parlamentu (EU)
- účastníci mezinárodního kurzu Safe Structural Design (EU)
- delegace oblastních hejtmanů (Thajwan)
- velvyslanec Italské republiky pan Giorgio Radicati
- zástupci partnerského města Poznaň (Polsko)
- kulturní rada Velvyslanectví Španělského království paní Maria Victoria Gonzales Roman
- delegace Nejvyššího státního zastupitelství ČR
- zástupci partnerského města Utrecht (Nizozemí)
- premiér vlády ČR Jiří Paroubek s delegací čelních představitelů České strany sociálně demokratické
- Dr. Michael Haupal, starosta města Vídně
- velvyslanec Nizozemského království pan Jan Lucas van der Hoorn s kulturní atašé paní Hilde Jansen
- arch. Frank Delmulle (Belgie)
- prof. Johan Verbeke, děkan Fakulty architektury v Saint- Lucas (Belgie)
- manželka velvyslance USA v ČR paní Alex Graber se synem Ericem
- Riccardo Reisini, starosta města Fratta Polesine s významnými občany města a představiteli obcí provincie Rovigo (Itálie)
- Jako součást programu konference „Materiality“ navštívili vilu Tugendhat:
- prof. Dr. Daniela Hammer-Tugendhat a prof. Ivo Hammer (Rakousko)

- arch. John Allen (Velká Británie)
- arch. Wessel de Jonge (Nizozemí)
- Dr. Ida van Zijl (Nizozemí)
- Dr. Ola Wedebrun (Dánsko)
- arch. Ruggero Tropeano (Švýcarsko)
- prof. Dr. Artur Rüeg (Švýcarsko)
- Monika Markfaft (Německo)
- arch. Alex Deel (Německo) a další.

Stáže a odborné praxe vykonávala v muzeu v průběhu uplynulého roku řada studentů. Tak jako v předchozích letech to byly 4 studentky Vyšší odborné školy a Střední odborné školy informačních a knihovnických služeb v Brně na Hapalově ulici, které v období 15.5. - 9.6 a 11.9 - 22.9. pracovaly především v knihovně muzea. Ve vile Tugendhat provázela od 10. do 30. 7. skupiny tuzemských i zahraničních návštěvníků ve francouzštině, češtině a španělštině Martina Danielová-Blazec z Francie. Prostřednictvím odboru vnějších vztahů a odboru kultury Magistrátu města Brna se muzeum také zapojilo do mezinárodního projektu „kafka“ Nadace Hertie působící ve Frankfurtu nad Mohanem. Tento program je zaměřen na výměnu mladých akademiků i studentů posledních ročníků pro zvyšování kvalifikace a kooperace na komunální úrovni. V jeho rámci v muzeu od 21.8. do 6.10. pracovala jako stážistka Susanna Prautzsch, studentka kulturologie a komunikace z Lipska. Seznámila se s jednotlivými odbornými pracovišti muzea, podílela se na pracích spojených s přípravou a realizací výstavy Sága moravských Přemyslovců a vypomáhala při některých programech lektorského pracoviště na hradě Špilberk i ve vile Tugendhat.

Péče o nemovité kulturní památky, které má muzeum svěřeny do správy, bylo tradičně dalším významným okruhem jeho činnosti. V areálu NKP hrad Špilberk pokračovala II. etapa rekonstrukce zahájením stavebních prací na dokončení celé stavby jihozápadního bastionu včetně kompletace technologií a vnitřního vybavení. Přestože Muzeum města Brna zde není přímým investorem, vzhledem k mimořádnému významu objektu pro vybudování nových depozitářů průběh dokončovacích prací po celou dobu průběžně pozorně sledovalo.

Z vlastního rozpočtu muzeum dokončilo náročnou opravě části hradu v prostoru západního příkopu, která spočívala ve statickém zajištění a restaurování částí gotického zdiva hradu včetně aplikace tenkovrstvé strukturální omítky, v opravě a konzervaci reliktních členících zdí bývalé věžeňské budovy a kamenných článků. Dokončena byla rovněž oprava větracích domků kasemat na severní terase a provedena oprava hradební zdi pod „východním přístavkem“ u vchodu do hradu z ulice Husovy, kde byla také aplikována tenkovrstvá strukturální omítky.

Proběhly i opravy hradeb I. nádvoří, zprovoznění vlajkového stožáru na dělovém bastionu a též oprava střechy na objektu administrativní budovy poškozená povětrnostními vlivy.

V rámci běžné údržby byla prováděna pravidelná údržba kotelen, výtopny, výměňkové stanice, rozvodů el. instalací, vodoinstalací a kanalizací i k vlastnímu hradu příslušející veřejné zeleně. Pro tyto účely pokračoval zavedený systém pravidelných konzultací s garantem památkové péče Národního památkového ústavu a s výkonným orgánem státní památkové péče Odboru kultury a památkové péče Krajského úřadu Jihomoravského kraje.

Objekt NKP vila Tugendhat stále stojí před náročnou komplexní památkovou obnovou. V průběhu roku probíhala projektová příprava a byla dokončena projektová dokumentace pro stavební povolení, které bylo vydáno, a realizační projekt. I když ani v tomto případě není Muzeum města Brna přímým investorem kooperovalo při zajišťování a provádění nezbytných průzkumných prací a poskytovalo po celou dobu všestrannou součinnost projekčnímu týmu. Ačkoliv účasti svých odborníků na kontrolních dnech v průběhu projektování bylo nuceno se domáhat, bez úzké kooperace s projekčním týmem „Sdružení pro Tugendhat“ si práce na projektu vůbec nelze představit. V závěru roku proběhla soutěž na zhotovitele prací památkové obnovy, která však byla krátce na to anulována, což spolu s na samém sklonku roku vzneseným restitučním nárokem dědiců původních vlastníků domu – rodiny Tugendhatových, vyvolalo rozsáhlou mediální „kauzu“. Důsledky tohoto stavu se velmi pravděpodobně negativně promítnou v konečném termínu zahájení tolik potřebné památkové obnovy vily Tugendhat. Za velmi důležitý úkol muzeum považovalo soustavnou dokumentaci dílčích stavebnětechnických situací nejen v rámci zmíněných přípravných průzkumných prací, ale i v rámci běžné stavební údržby, která byla průběžně prováděna s cílem minimalizovat rozvoj stavebních defektů a pokračování degradace jednotlivých prvků objektu, které by znemožnily následnou rehabilitaci jejich autentické podstaty.

PhDr. Pavel Ciprian
ředitel
Muzea města Brna